Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 88 | Sreda, 7. novembra 1934 | Leto IX

Pri občinskih volitvah v Angliji

velika zmaga delavske stranke

London je rdeč

Dne 1. novembra t. l. so se vršile v Angliji, v Londonu in Valesu nadomestne občinske volitve, za katere je vladalo v angleški javnosti, pa tudi v ostalem svetu veliko zanimanje, saj so splošno smatrali te volitve za nekakšno merilo razpoloženja angleškega prebivalstva za predstoječe volitve v parlament, ki se bodo vršile najkasneje v mesecu maju prihodnjega leta.

Splošno pričakovani uspeh delavske stranke se je izpremenil v

triumfalno zmago,

ki pomeni težek poraz konservativcev in vlade narodne skupnosti.

Po zaključnih rezultatih izgleda, da je delavska stranka priborila

741 novih mandatov,

dočim so jih konservativci izgubili 594. Ta izguba konservativcev na mandatih je prišla izključno v prid delavski stranki. Na račun liberalcev in neodvisnih so laburisti priborili še nadaljnih 147 mandatov, kar da zgoraj zabeleženi končni rezultat: 741 mandatov prirastka.

Izredne važnosti pa je dejstvo, da je glavno mesto Anglije,

London, postal rdeč

To se je zgodilo prvič v angleški zgodovini. Zanimivo je, kako se je gibalo število delavskih mandatov in glasov, oddanih za delavsko stranko v Londonu v povojnih letih:

Leto	Štev. mandatov	Število volilcev
1919	572	185.622
1922	259	210.707
1925	364	294,656
1928	459	253.738
1931	257	198.069

Volitve l. 1919 so se vršile pod izrednimi okoliščinami. Deloma je nenadni napredek pripisati splošnemu povojnemu razpoloženju, deloma pa tudi na rovaš okostenelosti strankinega volilnega aparata konservativcev in liberalcev. Padec v l. 1922 je bil samo prehodnega pomena, kajti v naslednjih dveh volilnih perijodah je število mandatov zopet poraslo. Občinske volitve l. 1931, ki so se vršile neposredno po katastrofalnem porazu delavske stranke pri parlamentarnih volitvah, so močno oslabile njene pozicije tudi v londonskih občinah. Stranka je izgubila več kot 200 mandatov.

Toda delavska stranka, ki ve, kaj hoče, ni obupala.

Kaj zato, če je Macdonald dezertiral v vlado narodne sloge, kaj zato, če je z njim odšla peščica ljudi, užaljencev in samoljubnežev, ki so mislili, da se bo stranka ravnala po njih in ne oni po volji članstva. Delavska stranka je ostala, na mestu dezerterjev so stopili v funkcijo stari in mladi bojevniki. Stranka je izgradila svoj program. Ni je oviralo, ko so se voditelji neodvisne delavske stranke odcepili od matice in sklenili hoditi svoja pota. Delavska stranka je zavrgla fraze in demagogijo, postavila pa je kot osnovno načelo svojega programa

uresničenje socializma.

Ta program je postal evangelij delavskih mas, pa tudi vseh tistih slojev prebivalstva, kateri trpe pod sedanjimi razmerami in so se med tem že tudi prepričali, da polovičarstvo nikakor ne more prinesti izboljšanja položaja in da v kapitalizmu ni bodočnosti.

Delavska stranka danes žanje uspehe svojega dela. Njen poraz se spreminja v zmago, ki postaja od dne do dne vidnejša.

Občinske volitve 1. novembra so zopet nov važen mejnik na poti navzgor.

V Londonu ima delavska stranka večino v

15. od 28. občinskih uprav in 729 od skupnega števila 1386 mandatov.

Enak uspeh kakor v Londonu beleži delavska stranka tudi v provinci. V krajih, kjer je imela večino, jo je še bolj utrdila s tem, da je povečala število svojih mandatov. Osvojila pa je tudi več novih občin, tako Leicester, Oldham, Burnley, dočim beleži v Manchestru, v mestu, ki je takorekoč zibelka modernega kapitalizma, zgrajenega na liberalističnih osnovah, znaten napredek in prav tako tudi v velikem industrijskem središču, v Liverpoolu. Popolnoma propadli so angleški fašisti in komunisti.

*

Vest o zmagi angleške delavske stranke pri občinskih volitvah je radostno odjeknila med delavstvom na prostranem evropskem kontinentu. Zmaga delavske stranke v Angliji pomeni nov

težek poraz fašizma

v Evropi, zlasti še nemškega, ki je stavil vse svoje nade na fašiziranje nordijskih dežel, v katerih prebiva germanska »rasa«. Kako bi tudi ne:

Na Danskem vlada socialna demokracija, istotako na Švedskem. Rdeči sta glavni mesti dveh nordijskih dežel Stockholm (Švedska), Oslo (Norveška) in sedaj se jima je priključil še London, daleko največje mesto evropske celine. Socialistično delavsko gibanje v nordijskih deželah napreduje, napreduje v času, ko se fašizem trudi dopovedati vsem in vsakomur, kdor ga hoče poslušati, da marksizem propada, da ga ni več in da leži bodočnost v vistosmerjenju, uničenju človeške svobode in diktaturi posameznika nad narodom.

Kako vznemirljivo vplivajo vesti o zmagah socialističnih delavskih strank v severnih deželah na fašistične diktatorje, vidimo najlepše iz njihovega časopisja. Fašistično časopisje, ali te vesti sploh zamolči, ali pa jih prinaša kolikor mogoče skrajšane, skrite med članki, ki vsebujejo bombastične slavospeve fašizmu in njegovim voditeljem.

Ostalo meščansko časopisje pa se trudi dopovedati svojim bralcem, da angleški delavci sploh niso socialisti, da je delavska stranka nekaj čisto drugega kot so ostale socialistične stranke. Nasprotno pa, ako bi laburisti pri volitvah propadli, bi baš to časopisje, kot vedno ob takih prilikah, hitelo dopovedovati, da je marksizem bil poražen tudi v Angliji in da ga bo sedaj gotovo konec.

Delavstvo na kontinentu lahko mirno gleda v bodočnost.

S severa veje nad Evropo nov veter, ki utegne skoro prinesti lepše vreme. Fašistične diktature so dodobra razočarale ljudske mase v srednji Evropi. Nade, ki jih je fašizem vzbudil s svojimi obljubami v narodih se niso niti najmanj uresničili. Ljudstva stradajo bolj kot kdaj poprej, sprememba je le v tem, da so prej lahko dajale duška svojemu nerazpoloženju, sedaj pa morajo molčati, ali pa izbirati med ječo, koncentracijskim taboriščem, če ne celo med obglavljenjem, ali pa uničenjem in nasilno smrtjo. Spoznanje prihaja nad ljudstva. Treba je le, da mi vsi po vzorcu angleških delavcev zavihamo rokave, da pustimo nergače in demagoge ob strani, in da gremo na delo. Uspeh ne bo izostal, kakor ni izostal na Angleškem.

Socializem zmaguje in bo zmagal, njegova je bodočnost!

Laži in bajke o grozodejstvih v Asturiji

Razkrinkane laži klerofašistov o španskih delavcih-revolucionarjih

V času, ko so v Asturiji trajali boji med revolucionarnimi delavci in oboroženo silo, so razširjali številni reakcionarni listi, zlasti taki v inozemstvu, strašne vesti o grozodejstvih, ki naj bi jih bili zakrivili uporniki. Nekatere vesti so bile tako fantastične, da je človek s količkaj zdravimi možgani moral takoj uvideti, da gre za proste izmišljotine, brez vsake podlage in da so jih razširili gotovi krogi namerno, samo zato, da oblatijo delavce, da jih prikažejo kot rojene zločince in krvoločne zverine.

Med tem je že špansko časopisje samo te vesti odločno zavrnilo. Dne 21. oktobra n. pr. je dnevnik »La libertad« priobčil razgovor z neko vplivno osebo, ki se je tedaj pravkar vrnila iz Asturije in je na licu mesta opazovala ves potek dogodkov. Ta oseba pravi, da so se res izvršila nekatera dejanja, ki bi jih mogli smatrati za grozodejstva,

toda gre le za posamezne primere, ne gre, da bi na podlagi teh primerov ocenjevali obnašanje in zadržanje delavcev-revolucionarjev.

Ljudje, ki naj bi jih bili revolucionarji umorili, kot škof iz Ovieda, nek mož po imenu Pedregal in cela vrsta inženjerjev, so vsi živi in zdravi.

»Heraldo de Madrido« je naslednje dni poročal, da so vesti o grozodejstvih revolucionarjev

plod propagande, ki hoče s pretiravanjem zastrupljati vodnjake,

in da predstavljajo posamezni primeri vandalstva v resnici samo redke izjeme. V svrho podkrepitve te svoje trditve se sklicuje omenjeni list na izjavo nekega poslanca iz vrst konservativne republikanske stranke, Ferdinanda Castillejo, kateri je bil sam osebno priča dogodkov. Podobno izjavo je podal tudi general Lopez Ochoa, ki je sam vodil operacije proti revolucionarjem v Asturiji.

Popolnoma izmišljene in zlagane so vesti, da bi bili revolucionarji križali otroke državnih uradnikov, jim iztikali oči in podobno.

Revolucionarji so se borili proti svojim nasprotnikom z orožjem v roki, z ujetniki pa so lepo ravnali.

Podobno so zavrnili laži, ki so bile razširjene o revolucionarnih delavcih tudi ostali **vseskozi reakcionarni** listi. Ko je vlada javila, da je ukazala obsipati upornike z bombami iz letal, da vojne ladje obstreljujejo pozicije revolucionarjev pri Gijonu z granatami najtežjega kalibra in da so bile poslane v boj legije afriških črncev iz Maroka, je pač marsikdo domneval, da se bodo delavci kruto maščevali in na ta način vrnili milo za drago. Pa se niso, ker kot kulturni ljudje niso niti mislili na to, da bi ubijali nedolžne, neoborožene ljudi. Take izjave španskih listov ne dopuščajo nobenega dvoma o tem,

da so vse vesti o grozodejstvih nesramno obrekovanje,

ki so ga zmožni samo ljudje, kateri so hoteli na ta način onečastiti spo-

Boj za ustavno reformo v Franciji

ki ga je začel ministrski predsednik Doumergue ob pritrjevanju vse reakcije, se poostruje. Vlada je sicer pristala na Doumergueove predloge, vendar so se radikalno-socialistični ministri vzdržali glasovanja. V parlamentu je situacija še kočljivejša in poznavalci razmer trdijo, da bo v sredo dobil Doumergeu v parlamentu nezaupnico in da se bo lahko poslovil s svojimi reformami vred. Vsekakor pa večina za njegove reforme ne bo velika.

Širite naš list!

Madžarska išče zaščitnikov

Madžarski ministrski predsednik Gömbös se je minulo nedeljo nahajal na Dunaju, kjer je konferiral s kancelarjem Schuschniggom, knezom Starhembergom in zunanjim ministrom Berger - Waldeneggom. Kakor pravi komunike, je Gömbös vodil razgovore na Dunaju le glede političnih in gospodarskih vprašanj. Zvečer se je Gömbös odpeljal proti Rimu, kjer bo obiskal Mussolinija. Francosko časopisje je mnenja, da je namen potovanja madžarskega min. predsednika predvsem ta, da bi pridobil čim več zaščitnikov, ki jih Madžarska zlasti sedaj zelo rabi. Mussolini naj bi zlasti preprečil, da bi se vprašanje krivcev marsejskega atentata ne obravnavalo pred Zvezo narodov v Ženevi.

Tudi Avstrija se oborožuje

Avstrijska orožna industrija je pričela s polno paro obratovati. Dunajski arzenal, ki je bil opuščen, so fašisti modernizirali in ga preuredili v tovarno za kanone. V Inzersdorfu je bilo sprejetih v tovarno za konzerve 400 novih delavcev, ki izdelujejo konzerve za vojaštvo in vojaške formacije. Kdo nek financira to oboroževanje?

min mož-delavcev, ki so se borili za svoje pravice in ideale proti ogromni premoči. Zdi se, da so nekateri krogi smatrali širjenje takih in podobnih vesti o grozodejstvih revolucionarjev za potrebno, da s tem opravičijo oficielno priznana grozodejstva, ki jih je zakrivila španska vlada s tem, da je dala ukaz za bombardiranje delavskih naselbin, rudnikov in človeških prebivališč iz letal in s topovi in ki je poslala v boj bataljone črncev, kateri so kot necivilizirani ljudje znani po svoji okrutnosti in so tudi v resnici poklali na stotine delavcev-ujetnikov, česar ne zanikajo niti vladina poročila.

*

Taka je resnica o delavski revoluciji v Španiji. Bilo bi vsekakor preveč, ako bi kdo zahteval, da jo tudi ljubljanski »Slovenec« pove svojim čitateljem. Zakaj tudi naj bi dementiral prvotno priobčene vesti o grozodejstvih delavcev-revolucionarjev, ko pa se tako lepo skladajo z njegovo razlago marksizma, ki spreminja delavce — v zmaterializirano žival.

Delavci, sedaj vsaj veste, s kom imate opravka.

Fašistična diktatura v Avstriji

Člani stanovskega sveta imenovani

Aristokracija in duhovščina predstavnika naroda. — Delavstvo izključeno.

Ko je avstrijski [illegible] fašizem s pomočjo kanonov in mitraljez v mlakah krvi udušil februarsko revolucijo avstrijskega delavstva, ko so bili obešeni najboljši sinovi Avstrije, ostali, kolikor se jim ni posrečilo pobegniti, pa vrženi v ječe, se je [illegible] fašizem lotil ustavnega vprašanja. [illegible] bi se jim [illegible]

Dne 1. maja so slovesno proglasili novo ustavo.

[illegible] Klerikalizem po celem svetu je vriskal in proglašal novo avstrijsko stanovsko ustavo, zgrajeno po intencijah papeške enciklike »Quadragesimo anno« za edino zveličavno. »Šele ko bo odpravljena osovražena republikanska ustava in bo stopila v veljavo nova stanovska ustava, bo prišla do izraza prava ljudska volja,« tako so zatrjevali klerofašisti vsem tistim, ki so podvomili v resnost tega načrta. Tudi naš »Slovenec«, ki še vedno (kakor pred vojno), pomaga vladati v Avstriji, je bil vzhičen nad brihtnimi glavami katoliških mož odstran meje. V tistih dneh bi bil prav gotovo rad zamenjal svojo staro zahtevo po avtonomiji za stanovščino, ako bi se dala uvesti tudi pri nas.

Predstavniki naroda imenovani.

Pred dnevi je predsednik republike imenoval »prave« predstavnike naroda, ki se bodo zbirali v treh svetih, to je: državni svet, kulturni svet in gospodarski svet. V državnem svetu, ki ga tvori 50 članov, se nahaja cvet avstrijskega naroda, to je: grofje, baroni, generali, profesorji, advokati, veleposestniki itd. Kulturni svet, ki šteje 40 članov, je sestavljen iz pretežne večine katoliških duhovnikov, dalje iz enega zastopnika slikarjev, enega pesnika in enega pevca. Gospodarski svet šteje 80 članov in se rekrutira iz predstavnikov industrije, trgovine in obrti.

»Kaj pa delavstvo?«

se bodo vprašali naši čitatelji. Da ne bo kdo mislil, da morda pretiravamo, naj na to odgovorimo s citatom iz »Slovenca« z dne 3. novembra t. l., ki pravi: »Imenovani so med režimu prijaznimi ljudmi zares strokovnjaki, toda boleče se mora občutiti, **da ni nikjer pravih delavskih zastopnikov.** Kot zastopnike delavstva so poklicali nekaj predsednikov izenačenih strokovnih organizacij ter predsednike delavskih zbornic na Dunaju, v Grazu, v Salzburgu in v Insbrucku, ter nekaj birokratov iz delovnega ministrstva.«

To so torej bodoči resnični predstavniki naroda v državi, zgrajeni na katoliških principih. »Slovenec« je očividno postal nezaupljiv, zato že skuša prikazati, da je krščanske socialce spodrinila Heimwehr. Ker je ekspriment dvomljiv, je treba imeta dve železi v ognju. Toda vsi, ki verujejo v zdrav razum avstrijskega naroda, so prepričani, da bo avstrijsko delovno ljudstvo slej ko prej našlo pravega krivca, [illegible] je [illegible]

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Perčevič ni zaprt

Avstrijska vlada ne namerava ugoditi francoski zahtevi.

Kakor poroča socialistični »Pravo Lidu«, avstrijska vlada ne namerava ugoditi francoski zahtevi radi izročitve vpokojenega podpolkovnika Ivo Perčeviča, ki je osumljen sodelovanja pri marsejskem atentatu. Baje se Perčevič nemoteno sprehaja po Dunaju. Habsburžani, oziroma legitimisti očividno uživajo vpliv pri [illegible] vladi, ki običajno ni tako rahločutna v pogledu azilne pravice, kakor v tem slučaju.

— — —

Kongres URSSJ

bo 8. in 9. decembra v Sarajevu

Izvršni odbor URSSJ je sklenil, da bo državni kongres svobodnih strokovnih organizacij zasedal 8. in 9. decembra v Sarajevu.

Vse strokovne organizacije se pozivajo, da pravočasno izvrše volitev delegatov, da delegate prijavijo centrali in jim pred odpotovanjem izročijo polnomočja.

Tozadevno so vse organizacije prejele navodila. Odborniki krajevnih organizacij, kakor tudi krajevnih medstrokovnih odborov naj nemudoma skrbe za to, da bodo priprave za kongres, ako še niso bile izvršene, zaključene čimprej.

Radi kritja stroškov za posamezne delegate bi bilo tudi potrebno, da se eventuelno uvedejo zbirke med organiziranimi delavci in na ta način omogoči čim večjo udeležbo na kongresu.

Organizacije do 200 članov imajo pravico na enega in na vsakih nadaljnih 300 članov še na enega delegata. Krajevni medstrokovni odbori pa imajo pravico, da pošljejo na vsakih 100 do 500 članov po enega delegata.

Število članov se ugotovi na podlagi povprečja odračunanih prispevkov v poslednjih 12 mesecih.

Socializem preplavlja dolino šentflorijansko

»Slovenca« je strah.

Tri presneti marksisti, ker ne dajo spati našemu »Slovencu« in še kadar spi, se mu prikazujejo v sanjah in ga mučijo, hujše od samih španskih inkvizitorjev, s Tomažem de Torquemado na čelu. V zadnji nedeljski številki je priobčil članek pod naslovom »Marksisti pri nas«, v katerem našteva socialističen tisk, predvsem tudi našo »Delavsko Politiko«, ker »zgodi se namreč prav rado, da zaide v družino, ki je vse prej kot rdeča takšna publikacija, ter radi nepazljivosti, toda še bolj radi neorientiranosti javnosti roma iz roke v roko. Radi takšne nepoučenosti se utegne razširiti število privržencev materialističnega svetovnega naziranja, simpatizerjev z markistično ideologijo in dogmatiko, zlasti v sedanjih težkih gospodarskih prilikah, ki v resnici tvorijo najrodovitnejše polje za setev neidealističnih idej.«

To je resna zadeva. »Slovenec« ima prav. Marksizem postaja nalezljiv, je kakor zmaj, ki mu eno glavo odsekaš, pa mu požene sedem novih. Kar poglejte, kot vse so socializem že »fentavali« in kopopali; kanoni, mine, strojnice, vislice, vsa sredstva, kar si jih je sploh mogoče misliti, so bila uporabljena v boju proti marksističnemu socializmu — in uspeh? Kakšen uspeh, dragi moji, priklatil se je in razbohotil v sami naši ljubi dolini šentflorjanski, kjer je čuječe oko vatikanske straže še pravočasno opazilo pretečo nevarnost! Kakopak, silno nevarnost! Pomislite vendar, marksizem prodira, osvaja srca in razum pobožnih ljudi, povsod najde rodovitno polje, saj mu ga je zrahljala sama gospodarska kriza, ki se je res nikjer ne manjka. Ljudje ne verjamejo več, da bi jim pomagale »tavžendrože« iz »Slovenčevih« predalov, nimajo več zaupanja v konjederce in njihove zdravilne metode, odkar so zvedeli, da je marksistični socializem, medicina nove šole, siguren lek proti nadlogam, ki tarejo svet. In reči moramo, da je »Slovenec« zadel žebelj na glavo s svojim člankom, v katerem je naštel vso socialistično literaturo, ki za tako mal denar pove izkoriščanemu človeku siguren recept, po katerem si lahko pripravi zdravilo, ki ne bo »sfalilo«. Radi verjamemo, gospodje, da ste nervozni, ker vaše »arcnije« ne gredo več tako v denar kot nekdaj, ali bodite zadovoljni, da ste dvatisoč let »kšeftali« z njimi. Živim niso pomagale, mrtvi pa ne morejo pošiljati zahvalnih pisem. Ker marksističnega recepta ni več mogoče zatajiti, nameravajo gospodje začeti poostreno gonjo proti »ideologom«, proti tistim, ki uče in govore, kako ga je treba s pridom uporabljati. Pa tudi ta gonja vam ne bo pomagala, ko pa vendar sami zase vedno pravite: poslušajte nas, kaj učimo in ne glejte, kaj delamo! Mi pa govorimo: »Poslušajte nas in mislite, kadar pa boste videli, da kdo ne dela prav, ga naženite!« Socialistični voditelji niso od zgoraj postavljeni, niti od zgoraj potrjeni; Marx ni bog, niti je hotel biti papež, njegov nauk je le ključ, s katerim delavski razred odpira vrata v boljšo bodočnost (proti volji papežev in [illegible] Ali kljub temu, le korajžno naprej, gospodje [illegible] — tudi Don Kišot se je boril z mlini na veter!

40.000 delavcev je stopilo pred dnevi v Zedinjenih državah v stavko. Stavkati so pričeli tekstilni delavci, katerim pa so se pridružili tudi delavci ostalih obratov. Podjetniki skušajo zlomiti stavko s stavkokazi, ki so jih privedli iz drugih krajev. Med tem pa so se že tudi ti deloma priključili stavkujočim. Ponekod so izbruhnili tudi krvavi nemiri.

Knjige Cankarjeve družbe so izšle

Za 25 Din je 5 knjig, za 20 Din 4 knjige. Kdor še ni plačal članarine, naj stori to takoj, da ne bo brez knjig, ki bodo letos, kakor se vidi, zmanjkale.

Tone Maček: 114

Slučaj Kumberger

»Zasutih pa pravite, da je sedem. Kdo je sedmi?«

Rudarji so se spogledali. Nihče se ni mogel spomniti. Šli so po seznamu vse tovarišije, ki so to noč delale na D-polju. Pred vrati so čakali ostali rudarji. Nikomur se ni mudilo domov.

Inženjer je izkliceval imena. Večina je bila navzoča. Ostale so tovariši opravičili. Pripeljali so se skupno z njimi na dan, pa so že odšli. Manjkal je Klančnik.

»Kje je Klančnik?«

Vse tiho.

»Kdo ga je zadnji videl?«

Tedaj se je spomnil eden izmed navzočih.

»Pomagal je podirati podpornik, ko se je zrušilo. Ostal je notri!«

Sedaj so vedeli za vseh sedem.

Petrinova žena, v mali koči ob cesti, ki vodi skozi Brnco proti Dolu, je zgodaj vstala, a njen trileti fantek je bil že tudi zbujen. Kakor vedno, so bile tudi tokrat njegove prve besede:

»Mama, lačen!«

Dala mu je skorjo kruha, ki jo je nekaj časa žulil, potem pa je še enkrat zaspal. Dojenče v zibelki je pa še mirno spalo in se zdaj pa zdaj nasmehnilo v čudovitih sanjah.

Tiho se je v copatah izmuznila ven v kuhinjo, kjer si je popravila lase in si privezala ruto, vzela je škaf in odšla k studencu po vodo. Potem je zanetila v štedilniku ogenj in postavila nanj dva lončka z vodo. Enega za kavo, enega za koruzne žgance.

Janez pride kmalu po štesti uri z nočne in mora biti zajtrk do takrat pripravljen. Postavila je na štedilnik še velik pločevinast lonec z vodo, da bo imel toplo za umivanje. Potem je začela zbirati umazano perilo, da ga namoči. Pri tem je skrbno pregledala vsak kos, ni li kje raztrgan in bi ga bilo treba zašiti.

Ob šestih je voda že vrela. Zasula je žgance in zmlela kavo. Fantek se je v izbi zopet oglasil:

»Mama, lulat!«

Peljala ga je ven v sami srajčki. Hotela je, da se čimprej sam navadi, kaj ima storiti v takem slučaju. Pri tem se je zbudilo dete v zibelki in pričelo vekati. Pokleknila je k zibeljki in mu je dala prsi. Ko se je napilo, je spet zaspalo.

Oblačila je fantka in ga pri tem učila moliti Oče naš:

»Daj nam danes...«

»Danes...« je jecljal zanjo.

»Naš vsakdanji kruh...«

»Kluh...«

Zajtrk je bil gotov, a Janeza še ni bilo. Pogledala je že parkrat doli po cesti. Žgance je pokrila, da se prehitro ne ohladé.

Prišla je soseda iz vasi.

»Ne bi mi mogla danes priti pomagat korenje okopavati? Veš, kar sram me je. Povsod so ga že okopali, le pri nas še ne. Ti bom dala mleka in par jajc.«

»Prav rada, ampak predpoldne mi ne bo mogoče. Sem perilo namočila in Janez ima tudi rad o pravem času kosilo.«

»Pa popoldne?«

»Popoldne pa že.«

»No le pridi. Se koj pozna, če je dvoje rok več.«

»Si že videla koga se vračati iz šihta?«

»Ne, še nikogar.«

»Čudno. Sedaj bi moral že davno biti doma. Saj bo kmalu sedem ura.«

»Pa res. Joj, meni se tudi mudi!«

Ko pa je stopila na cesto, se je soseda zopet obrnila.

»Glej, trije že gredo. Tvojega še ni zraven.«

Nekaj je zadržalo ženski, da sta obe obstali na pragu in počakali rudarje. Tako čudni so bili videti. Nič tistega živahnega razgovora med njimi kakor običajno. Šli so tiho, težkih korakov, kakor da nosijo veliko nevidno pezo na svojih hrbtih.

»Kje pa je Janez?« je vprašala Petrinka.

Možje so obstali in se v zadregi spogledali.

(Dalje prihodnjič.)

Doma in po svetu

Generalni tajnik francoskih delavskih strokovnih organizacij v Beogradu. Generalni tajnik francoskih strokovnih organizacij s. Leon Jouhaux (izg.: Žuo) se je dne 3. t. m. na povratku s kongresa romunskih strokovnih organizacij, ki se je vršil v Bukarešti, ustavil v Beogradu. Tu je obiskal centralo naših strokovnih organizacij in Delavsko zbornico ter se je zelo živo zanimal za stanje našega delavskega gibanja. Jouhaux je med drugim tudi podpredsednik Mednarodne strokovne zveze, nadalje delegat Francije v Društvu narodov, v odseku za gospodarska vprašanja in razorožitev, član Mednarodnega urada dela itd. V spremstvu s. Topalovića je s. Jouhaux obiskal zunanjega ministra g. Jevtića, s katerim je dalje časa konferiral. V pondeljek je s. Jouhaux odpotoval nazaj na Francosko. Prve dni decembra pa bo prišel ponovno v Jugoslavijo in se bo udeležil kongresa naših svobodnih strokovnih organizacij v Sarajevu kot delegat Mednarodne strokovne zveze.

Popravek. V zadnji številki našega lista se nam je vrinila neljuba pomota v notici: **»Občina Križevci«** v poravnalnem postopanju. Prizadeta ni občina Križevci pri Ljutomeru, temveč istoimenska občina v Savski banovini.

250 uradnikov odpuščenih. V Romuniji so te dni odpustili iz centralne bolniške blagajne 250 uradnikov, ki so, kakor pravi poročilo, nepotrebni. Enaka usoda čaka še 1500 uradnikov, katerim se bo pri odpustu izplačala enomesečna odpravnina.

Romunski zunanji minister Titulescu namerava potovati iz Sofije, kjer se sedaj nahaja, v Pariz in se bo tamkaj sestal z dr. Benešem. Oba državnika bosta bržčas v Parizu razpravljala o vzhodnem paktu in drugih političnih vprašanjih, ki se nanašajo na Malo zvezo.

Dunajsko delavstvo ni pozabilo februarskih žrtev. Na vseh mrtvih dan, dne 1. novembra, je pohitelo dunajsko delavstvo na grobove februarskih žrtev. Toda policija, ki je o tem že sumila, je zaprla z močnimi kordoni vse dohode na grobove delavskih mučenikov — zlasti je močno zavarovala grob inž. Weisla, Münichreiterja in tov., ki so bili, kakor znano obešeni — da bi onemogočila delavstvu, da počasti spomin svojih najdražjih. Na centralnem pokopališču je radi tega prišlo do burnih demonstracij. Policija je razganjala ljudi s pendreki in jih je veliko število aretirala. Kljub temu pa se je nekaterim delavcem posrečilo predreti policijske kordone in položiti vence, zlasti na grob inž. Weisla.

Čehoslovaško ministrstvo za javne zgradbe je uvedlo 40 urni delovni čas za vse na njegovem področju zaposlene delavce. Plače morajo ostati iste kot za osemurni delavnik. Na ta način je bilo že doslej zaposlenih mnogo brezposelnih. Vendar pa se sprejemajo v službo samo delavci, ki jih posredujejo javne posredovalnice dela, ali pa posredovalnice dela strokovnih organizacij. — Minister javnih del v Čeholovaški je s. dr. Czech.

Delna pomilostitev štirih poljskih socialistov. Prezident poljske republike je pomilostil štiri sodruge, ki so bili v znanem brest-litovskem procesu obsojni na dolgoletno ječo. Pomiloščeni so: Barlicki, Gidkosz, Dubois in Mastek. Sodruga Liberman in Pragier nista bila pomiloščena.

Na Daljnem vzhodu grozi izbruhniti nov konflikt. Mandžurska vlada je proglasila monopol na svoj petrolej. Radi tega sta Anglija in Amerika vložili v Tokiu protest, ker sta tudi ti dve državi krili del svojih potreb za pogon svojih ladij z mandžursko nafto in bencinom. Tokijska vlada se pa skriva za mandžursko, češ, to je notranja zadeva Mandžurije, ki Japonsko nič ne briga. Vendar ji to ne bo dosti pomagalo, ker cel svet ve, da je pravi gospodar Mandžurije edino Japonska.

Franc Pliberšek:

Zločin nad delavci

Kako naj bi taki ljudje zastopali delavce?

Nihče ne služi kapitalističnemu izkoriščanju delavstva tako uspešno kakor tisti, ki ubija vero in zaupanje delavstva v njegove ustanove in zaupnike. S tem se delavski boj slabi, jača pa kapitalizem. V času delavskih bojev za eksistenco bi morale biti vse sile koncentrirane proti sili, ki hoče poslabšati delavčevo eksistenco.

Pri zadnji gladovni stavki rudarjev je bilo rovarjenje proti delavskim zaupnikom naravnost zločinsko. Posledice tega so bile, da je bilo delavstvo do skrajnosti zbegano. In če izvirajo taki demagoški napadi od predstavnikov kakšne »delavske organizacije«, potem je to še posebno obsojanja vredno.

Če govorimo o delavskih zaupnikih, ne mislim samo na zaupnike II. skupine, pač pa na zaupnike sploh, naj se udejstvujejo v katerikoli delavski ustanovi.

Vzemimo primer, da bi se posrečilo ljudem, ki grade svoje postojanke na demagogiji in blatenju delavskih zaupnikov, da bi prevarili delavstvo pri volitvah in da bi bili izvoljeni samo njihovi kandidati. Ti kandidati bi že od vsega početka ne imeli nikakega ugleda pri delavstvu, ker so njih voditelji s svojim demagoškim obrekovanjem že v naprej v ljudeh ubili zaupanje v funkcionarje sploh in s tem tudi v svoje lastne pristaše kot zaupnike delavstva.

Delavstvo se danes mora boriti za vsako paro zaslužka. Tisti pa, kateri so poverjeni z nalogo delavskega zastopstva, se morajo boriti proti podjetnikom, proti demagogom, pa tudi proti nezavednosti delavstva in drugim temnim silam. Samo s silno odločnostjo in globoko zavestjo se danes delavski zaupnik že vzdrži na svojem mestu.

Blatenje delavskih zaupnikov ima svoj izvor v vrstah političnih špekulantov. Ti dajejo navodila kralevnim razbijačem delavske enotnosti. To se je jasno pokazalo tudi pri zadnjem mezdnem boju trboveljskih rudarjev. Kakor gobe po dežju so začeli rasti »akcijski odbori«, razni akcionaši so v času najhujšega mezdnega boja razcepili delavstvo v več taborov.

Pa tudi zastopniki podjetij v mnogih primerih kratijo ugled delavskega zaupnika, ker se pri šikaniranju in izkoriščanju delavstva radi sklicujejo na kakšne nalašč potvorjene izjave delavskega zaupnika, samo da ubijejo njegov ugled.

Neizmerne so zablode tistih elementov, ki s svojim zločinskim rovarjenjem proti delavskim zastopstvom, delavskim zaupnikom in delavskim ustanovam omogočajo, da kapitalizem izkoriščanje delavstva še stopnjuje. Iz same demagogije, gole zavisti in egoizma ter umazane politične špekulacije se trudijo prikazati delavstvu kapitalizem kot pošten in pravičen, delavske zastopnike in delavske zaupnike pa kot judeže, ki so delavstvo izdali.

Pri tem igrajo tudi žalostno vlogo ljudje, ki se radi predstavljajo delavstvu kot nepomirljivi revolucionarji, so pa v resnici samo demagogi. Kadar je treba delavstvo zastopati pred podjetjem, se taki demagogi bojazljivo skrivajo za hrbti tistih, čez katere vedno zabavljajo.

Ko sem izjavil, da je v Trbovljah mnogo političnega blata, ki so ga tja nanosili in tam razkladali nešteti politični koristolovci, sem povedal resnico. Zato je treba s poštenim delom za interese delavstva to politično blato odstranjevati.

Delavski zaupniki so proti demagogiji in zločinskemu razdvajanju delavstva. Kako ogromno delo vrše delavski zaupniki, pa najbolje dokazuje tisoče in tisoče intervencij, ki jih izvedejo vsako leto v prid in zaščito rudarskega delavstva.

Za 20.000 Din — politično zavezništvo

G. Tumpej zopet izgubil tožbo.

Maribor, dne 6. nov. 1934.

Pred okrajnim sodiščem se je danes vršila razprava v tožbi g. Tumpeja, žel. poduradnika proti g. J. Vokaču, žel. uradniku radi žaljenja časti.

G. Vokač je nedavno tega javno očital g. Tumpeju, da je svoj čas, ko so še eksistirale razne politične stranke, ponudil v imenu Narodno socialistične stranke (za Štajersko) zavezništvo voditeljem bivše Slovenske ljudske stranke za denar.

Pri razpravi je bil kot priča zaslišan bivši narodni poslanec Slovenske ljudske stranke g. Fr. Žebot, ki je pod prisego potrdil, da se je nekoč zglasil pri njemu g. Tumpej in mu stavil ponudbo, glasom katere bi bila Narodno socialistična stranka za Štajersko pripravljena iti v volilni boj na strani Slovenske ljudske stranke, zahteval pa je v ta namen za agitacijo, izdajanje lista in slično 25.000 Din. Pozneje je g. Tumpej znižal svoj zahtevek na 20.000 Din.

G. Žebot je obljubil g. Tumpeju, da bo o stvari referiral strankinemu šefu g. dr. Koroščcu in da mu bo potem sporočil odgovor. Kakor je izpovedal g. Žebot pri današnji razpravi, je on o tej zadevi tudi v resnici referiral g. Koroščcu. Ta pa, da ga je strašno nahrulil in mu med drugim tudi rekel: »Mi duš ne kupujemo. Kdor ni iz srca naš, ne bo nikoli. Pa tudi judeževih grošev nimamo, da bi z njimi lahko kupovali.«

S tem je bila ponudba g. Tumpeja odklonjena in do zavezništva med njim, oz. NSS in SLS ni prišlo.

Na podlagi izpovedb g. Žebota je sodnik izrekel oprostilno sodbo, rekoč, da je g. Vokač, ki je očital g. Tumpeju, da je ponujal klerikalcem svoje oz. strankino zavezništvo, to ... storil v dobri veri in da je bil tudi upravičen, da je to iznesel na javnem zborovanju.

Maribor

V smrt radi brezposelnosti. V pondeljek, dne 5. t. m. se je pri jutranjem vlaku, ki vozi iz glavnega kolodvora ob 5.40 uri vrgel pod kolesa 20letni Anton Benčič, tekstilni delavec iz Beletincev pri Varaždinu. Lokomotiva je nesrečnega mladeniča silno razmesarila in je obležal na licu mesta mrtev. Kakor se doznava, je bil pokojni Benčič zaposlen v neki tukajšnji tekstilni tovarni, minulo soboto pa je prejel odpoved službe, kar ga je tako potrlo, da je rajši končal svoje bedno življenje, kakor pa, da bi bil nastopil trnjevo pot številnih brezposelnih tovarišev. Ta tragičen slučaj znova dokazuje, da postaja vprašanje brezposelnih vedno bolj nujno in glasno terja od vseh merodajnih, da nekaj ukrenejo, s čemer bo trpljenje brezposelnih delavcev olajšano. Zato je zahteva svobodnih strokovnih organizacij, da se takoj uvede zavarovanje za slučaj nezaposlenosti upravičena in nujna!

Dvorano, kjer se je nahajal bivši kino Apolo, je baje mestni upravni odbor oddal v najem »Zvezi kulturnih društev«. Svoječasni sklep občinskega sveta je bil, da je omenjena dvorana na razpolago vsem kulturnim društvom za njihove prireditve. Kaj je privedlo upravni odbor mestne občine do tega koraka, ni znano. Gotovo pa je, da tak sklep ni umesten, ker vendar ne gre, da bi občina vzela kulturnim društvom nekaj, kar jim je še nedavno tega dala. In končno, zakaj naj bi bilo protežirano samo eno društvo.

Državni most preko Drave bodo končno pretlakovali z novimi, impregniranimi lesenimi kockami. Državna cestna uprava je oddalo to delo mestnemu stavbeniku g. Nassimbeniju. Bil je že skrajni čas. Želeli bi, da se ob tej priliki pretlakujeta oba dohoda na most, ki sta zdaj tlakovana z granitnimi kockami, vendar je tlak ves zverižen in obrabljen, tako da vozila vsled čezmernega tresanja trpe in povzroča silni ropot pri vožnji čez tlak. Naj bi se tudi ta del državnega mostu tlakoval z močnejšimi lesenimi kockami, ki niso nič manj trpežne kakor kamenite, saj so dosedanje drobne lesene kocke na mostu kljub izredno močnemu prometu izdržale celih 22 let. Most bi s tem mnogo pridobil in rešeni bi bili prekomernega ropota.

G. Tumpej baje premeščen. Med železničarji se trdovratno širi vest, da bo baje g. Tumpej v najkrajšem času premeščen, in sicer na postajo Batajnico pri Beogradu. Vendar se nam pa ta vest še ne zdi popolnoma verjetna.

Tržni nadzornik pred mesarsko sekiro. Na mariborskem trgu je pred meseci zasačil živinozdravnik g. Hinterlechner pri nadzorovanju trga na stojnici mesarja J. Mohorka pokvarjeno meso, telečja reberca, ki so že smrdela. Ko je hotel tisto meso g. tržni nadzornik konfiscirati, je začel mesar Mohorko mahati okrog sebe in proti tržnemu organu z mesarsko sekiro, tako da se je moral g. Hinterlechner odstraniti in iti po asistenco. V preiskavi se je potem g. Mohorko izgovarjal, da je mestna občina kriva, če se je meso pokvarilo, ker nima zadosti mrzle klavnice. Bil je pred okrožnim sodiščem radi gornjih dejanj obsojen na mesec dni strogega zapora.

Ogled graškega krematorija. Tukajšnje Zdravniško društvo bo priredilo skupno z društvom »Ogenj« v soboto, dne 10. t. m. popoldne izlet z avtobusom v Gradec. Vožnja tja in nazaj stane samo 70 Din z avstrijskim vizumom vred. Skupni jugoslovanski vizum bo preskrbljen. Ob tej priliki se bo vršila tudi kremacija. V avtobusu je še nekaj prostorov na razpolago. Prijave v pisarni »Ognja«, Koroščeva ulica 8-I., tel. 28-05. Prinesite s seboj potni list!

Mariborsko gledališče. Torek, dne 6. t. m. ob 20. uri: »Hamlet«. Red B. — V sredo, dne 7. t. m. ob 20. uri: »Konflikt«. Red D.

Izlet učiteljiščnic šolskih sester pred sodiščem. Meseca majnika so priredile gojenke učiteljišča šolskih sester iz Maribora izlet v Logarsko dolino. Tam so si ogledovale tudi slap Savinje, pri katerem so delavci banovine popravljali hudournik. Pri tem je nenadoma priletel ogromen hlod s skal, ki je podrl pod seboj učiteljiščnico Grossmanovo in Kocuvanovo. Grossmanova je vsled dobljenih težkih poškodb umrla, Kocuvanovi pa je zlomilo nogo. Slednja se je dalje časa zdravila v celjski bolnici, sedaj pa je morala še v graško bolnico, kjer so ji nogo še enkrat prelomili. V sredo se je vršila pri celjskem okrožnem sodišču kazenska razprava proti odgovornima delavcema banovine, ki sta imela nadzorstvo pri takratnem popravljanju hudournika. Bila sta obtožena prestopka malomarne usmrtitve Grossmanove in poškodbe Kocuvanove. Zdravnik je kot sodni zvedenec izjavil, da poškodba gdč. Kocuvanove ne bo zapustila nobenih trajnih posledic. Starši umrle Grossmanove in gdč. Kocuvanove so se pridružili kazenskemu postopanju kot zasebni udeleženci in so Grossmanovi zahtevali povrnitev vseh stroškov, zvezanih s pogrebom pokojne hčerke, Kocuvanovi pa 50.000 Din odškodnine za bolečine, pokvaro itd. Sodišče je med drugim ugotovilo, da je krivda obtoženih majhna, ker učiteljiščnice takrat niso hodile po markirani poti in je obsodilo obtožena na 1 in 2 meseca zapora pogojno, a Grossmanovim prisodilo odškodnino okrog 2000 Din in gdč. Kocuvanovi 5000 Din.

Celje

Pogajanja v Westnovi tovarni. Danes je g. Westen poklical glavnega zaupnika k sebi in mu sporočil, da je pristal na pogajanja za kolektivno pogodbo. Isto je sporočil tudi Delavski zbornici in tajništvu SMRJ ter povabil tudi zastopnika SMRJ na pogajanja. Pogajanja se bodo vršila v pondeljek, dne 12. t. m. O pogajanjih bomo še natančneje poročali.

Knjige Cankarjeve družbe se dobe pri s. Osetu ali s. Godniku. Cankarjeva družba nas je letos presenetila s knjigami, ki so res na umetniški višini, zato naj vsakdo hiti z naročilom, da ne bodo pošle.

Kranj

Seja občinskega sveta. Važna občinska seja, katera se je vršila dne 28. oktobra, se je pečala z edino točko dnevnega reda: postavitev spomenika pokojnemu kralju Aleksandru I. Na iniciativo gim. ravnatelja g. dr. Dolarja je bil soglasno sprejet sklep, da se namesto spomenika zgradi te-le potrebne socialne ustanove: osnovno šolo, dijaški dom, zdravstveni dom, v katerem naj se nastanejo dijaki, dečji dom, šolska poliklinika, protituberkulozna liga in morda ambulatorij OUZD. Glavna naloga pa je — kar je bilo tudi soglasno sprejeto — da se izgradi javna bolnica. Za izvedbo te akcije je bilo izvoljenih 5 odbornikov. Vse te zgradbe pa naj nosijo ime pokojnega kralja Aleksandra I. Delavstvo pozdravlja sklep občinskega odbora, kajti prepotrebne socialne ustanove bodo v ponos in dobrobit vsemu ljudstvu.

»Svoboda« obvešča delavstvo, da je začela prirejati redne diskusijske večere, in sicer vsak četrtek ob 19. uri. Večeri bodo zelo pestri in poučni.

Huda jama - Laško

Na vljudno prošnjo — [illegible]

Tukajšnji lokalni odbor II. skupine Rudarske zadruge je na ponovne prošnje siromašnih rudarjev, ki imajo šoolobvezne otroke in jim upraviteljstvo šole ni moglo nuditi brezplačnih učnih potrebščin kakor do sedaj, vložil na krajevni šolski odbor, katerega predsednik je g. dr. Franjo Roš, odvetnik v Laškem, vljudno prošnjo za brezplačne šolske potrebščine revnim rudarskim otrokom, ki obiskujejo osnovno šolo v Laškem.

Po preteku več mesecev je krajevni šolski odbor v Laškem odgovoril na prošnjo tako-le:

»Z ozirom na predmet Vaše predstavke z dne 23. sept. t. l. se opozarja na IX. poglavje rudarskega zakona, v katerem je delokrog načelstva II. skupine rudarske zadruge točno določen. Izvolite si je prečitati — ter se ne vtikajte v stvari, ki Vas ne smejo zanimati.«

Blagajnik: Žig. Predsednik
nečitljiv. Dr. Franjo Roš.

Kaj naj rečemo na to? Rudarski zakon določa, da spada v delokrog II. rudarske skupine tudi briga za gospodarski, kulturni in socialni povzdig delavstva in naraščaja, ustanavljanje otroških zavetišč, šol itd.

Povsod zahtevajte kruh in pecivo od Delavske pekarne v Celju.

II. Rudarska skupina je pošiljala svoje vloge že na vse oblastne instance in je vedno od vsepovsod dobivala vljudne odgovore, kakor je to v občevanju med civiliziranimi ljudmi v navadi.

Gornji dopis pa je svojevrsten dokument. Prioobčujemo ga — brez komentarja.

Ptuj

Prvo predavanje, ki ga je priredila »Svoboda« v letošnji sezoni, se je vršilo dne 3. novembra. Predaval je g. dr. Štuhec o tuberkulozi z medicinskega vidika. Predavatelj nam je z veštino strokovnjaka naslikal razvoj in potek bolezni, obenem pa tudi dokazal, da so razširjenju te bolezni krive socialne razmere, ki v največji meri ovirajo tudi njeno zdravljenje. V debati so se oglasili dr. Potrč in drugi. — Želeti bi bilo, da se delavstvo v čim večjem številu udeležuje vseh bodočih predavanj, katera se bodo odslej dalje vršila redno.

Drugo predavanje se bo vršilo v četrtek, dne 8. novembra. Predaval bo prof. s. Stupan iz Maribora o čudesih vsemirja. Predavanje bodo objasnjevale skioptične slike. Delavci in delavke, pridite polnoštevilno k predavanju. (Za 27. oktobra t. l. napovedano predavanje: Ob 20 letnici izbruha svetovne vojne se ni moglo vršiti, ker ni bilo dovoljeno).

Da se kaj takega ne bo več pripetilo! Ob priliki žalne manifestacije na Tyrševem trgu je nekdo nekemu našemu sodrugu strgal znak »Svobode« iz gumbnice in mu ga je odvzel. Naknadno smo izvedeli, da je dotični sodrug dobil sedaj znak vrnjen. Upamo, da se take stvari, v interesu javnega miru in reda, ne bodo več dogajale.

Književnost

»Svoboda«. Izšla je 11. št. marksist. mesečnika »Svoboda«, ki prinaša sledečo vsebino: **Sindicus: Kaj določa delovno mezdo?** Ta razprava nas pouči, da je mezda predvsem odvisna od napisanih ekonomskih zakonov. Iluzija je, če si kdo obeta bitnega zboljšanja nivoja mezd in pravnih norm, kajti te norme ne morejo odpraviti zakona o ponudbi in povpraševanju. Le moč strokovne organizacije more biti regulativ mezde v interesu delavstva. **Mirko-Kus-Nikolajev: Kaj je z rasami?** Avtor nam razkrinka nove nauke o rasah kot prazno laž. S temi nauki naj se ljudstvo zaslepi, da ne spozna razrednih razlik v človeški družbi. — **O. Ros (Paris): Akcijska skupnost v Franciji.** Članek govori o enotni fronti marksističnega delavstva v Franciji, ki je bila sklenjena s pogodbo dne 27. 7. 1934, v akcijo pa so jo že prej postavili dogodki sami. Enotno fronto so ustanovile predvsem del. množice same. Njej se imamo zahvaliti, da francoski fašizem ni postal preveč drzen. Saj 6. II. 1934 ni hotel nič več, kot posneti komedijo »Reichstagsbranda«. **Ivan Klicar: Vojna na daljnjem Vzhodu.** Z orožjem dialektike in s popolnim poznavanjem zgodovinskih in svetovno-političnih činjenic nas člankar seznani z vzroki vojne na daljnjem Vzhodu, ki so, kakor pri večini vojn, imperialistični. Po zadnjih razpletih izraža domnevo, da vsaj zaenkrat še ne bo prišlo do vojnega izbruha. **Talpa** nadaljuje z romanom **Ignazio Silone: Fontamara.** Roman nam opisuje fašistični raj. Po tem razumemo, da imajo kapitalisti, njih podrepniki in rablji dovolj vzroka, da poveličujejo fašizem v deveta nebesa.

V rubriki **»Knjige in knjižnice«** vzbuja zanimanje ocena dveh spisov **dr. Julija Deutscha: Puč ali revolucija in Meje sile.** Za smeh in kratek čas pa skrbi odlomek iz Rimskega obrednika o zarotovanju obsedenih. Rubrika »Naš pokret« pa je v tej številki preveč skromna. Ker vemo, da delovanje podružnic »Svobode« ni nazadovalo, smatramo to dejstvo le kot slučajen pojav, v kolikor ni povzročen po velikih dogodkih zadnjega časa. Revija »Svoboda« zasluži, da jo čita vsak zaveden delavec in nameščenec; moral pa bi jo čitati vsak funkcionar in zaupnik delavskega pokreta, ker bo iz nje črpal mnogo naukov, ki jih rabi v svoji funkciji. Revijo dobivajo brezplačno vsi člani »Svobode«. Priporočamo vpis v društvo »Svoboda« in s tem istoimensko revijo! —l.

Meh za smeh

Dva hektorja.

Gospodu Kohnu se je vpričo sinčka pripetilo nekaj človeškega. Da bi skril zadrego, je zakričal nad psom:

»Marš, Hektor!«

Kmalu nato pa se je ista reč primerila tudi sinčku.

»Kaj pa je to?« ga je oče ogorčeno vprašal.

»To je moj Hektor,« je odvrnil sinček.

Rešiteljica

»Dejal mi je, da se ustreli, če ga ne uslišim.«

»O, in kako si napravila?«

»Rešila sem mu življenje.«

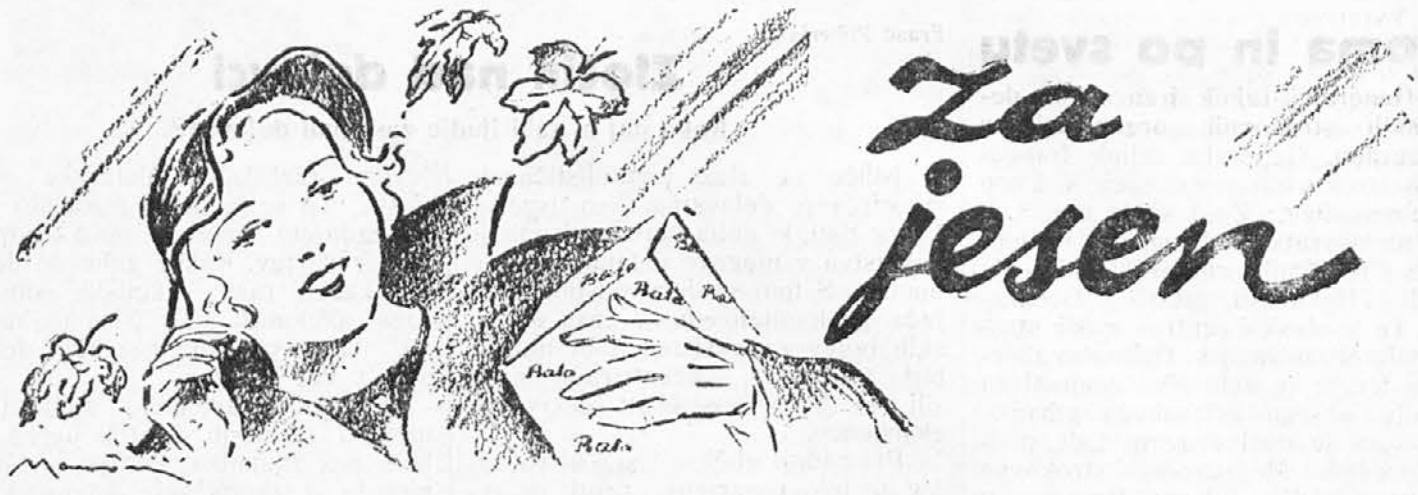

ŽENSKE NOGAVICE:

Najfinejše svilene	Din 29·-
Trpežne svilene	„ 19·-
Ia flor	„ 19·-
Iz sukanca	„ 15·-
Strapačne flor	„ 9·-

Vrsta: 4625-55 Za sport

Vrsta: 1375-88 Lahek in eleganten kombiniran čeveljček

Vrsta: 7225-06 Za dom samo Bata copate

Vrsta: 4824-60 Perforiran čeveljček iz laka, ki vsaki deklici lepo pristoja

Vrsta: 4825-85 Starejše dame nosijo rade lakaste polčevlje

Vrsta: 2645-14 Eleganten, močan in poceni, iz telečjega boksa

Vrsta: 4644-05 Vsem damam in gospodičnam, ki rade nosijo čevlje z nizko peto, priporočamo tale dober in ceneni čeveljček

Za gospode!

Vrsta: 1837-21 Lakasti nizki čevlji za družbo in ples

Vrsta: 2945-11 Za štrapac močen troter-čevelj iz boksa v rjavi ali črni barvi

Vrsta: 7217-20 V teh si otpočijete noge

Trpežne in poceni samo Din 7·-

Vaši deci!

Vrsta: 5860-00 Tale čeveljček smo izdelali za najmlajše v rjavi, črni, in kombiniranih barvah

Dečkom za štrapac, igro in sport močne sportne čevlje z gumijastimi podplati

Vrsta: 3222-02

Vrsta: 3817-51 Kdor nosi galoše Bata, ne boji se dežja ne blata

Elegantni in dobri nizki čevlji iz črnega ali rjavega boksa

Vrsta: 1933-22

Visoki čevlji za štrapac starejšim gospodom

Vrsta: 1977-22

Vrsta: 3162-00

Bata

Delavski pravni svetovalec

Ne zgolj besedilo zakona, ampak namen zakonodajalca je merodajen.

Sodba o plačilu mezde v bolezni, § 219 o. z. in § 6 o. d. z.

Čevljarski pomočnik je tožil nekega trgovca s čevlji v Mariboru na plačilo mezde za dva tedna, v katerih je bil, v različnih razdobjih, bolan, in sicer Din 245.— ter Din 180.—. S sodbo sreskega sodišča v Mariboru pa je bil tožnik zavrnjen s svojim zahtevkom, češ, da je bil bolan več kot en teden in mu vsed tega v smislu § 219 obrt. zak. ne gre plača. Sodnik je bil mnenja, da sme zahtevati delavec plačo v bolezni le takrat, če ni bolan več kot en teden.

Proti tej sodbi je vložil čevljarski pomočnik priziv, kateremu je okrožno kot prizivno sodišče pod III P 174/34 tudi ugodilo in izreklo med drugim:

»Prvi sodnik pravno pogrešno tolmači predpis § 219 obrtnega zakona, ker se pri tem drži zgolj besedila te zakonite določbe. Sodnik pri tem zanemarja predpis § 6 občega državljanskega zakona, ki odreja, da je ob tolmačenju zakona upoštevati namen zakonodajalca. Predpis § 219 o. z. je dobesedno posnet po § 1154 b o. d. z. Iz materijalij k tej določbi pa jasno sledi, da je smatral zakonodajalec za ob sebi umevno, da postoji (!) zahtevek na plačilo mezde za ono kratko razdobje, čeprav je delavec delj kot teden dni oviran, da (!) opravlja delo.«

Okrožno kot prizivno sodišče je torej ponovno razsodilo, da mora dobiti delojemalec plačano mezdo v času bolezni za en teden tudi tedaj, če je bolan več kot en teden. Edino tako je razlagati malo nejasno določilo § 219 o. z. Če bi sodišče še kje drugače razlagalo to določilo, se naj delavci sklicujejo na to sodbo in ostale podobne razsodbe, ki smo jih objavili glede tolmačenja § 219 o. z.

Dr. A. R.

Pomoč.

»Če do jutri ne dobim deset tisočakov, sem izgubljen. Končati bom moral. Ljuba moja tašča, pomagati mi morate!«

»Kako naj ti pomagam, sin? Ves strihnin, kar ga je bilo v hiši, je porabil gozdar za lisice, v očetovem revolverju pa kakor nalašč ni nobenega naboja.«

— — —

Sport

Izlet z avtobusom v Ljubljano. V nedeljo, dne 11. t. m. se bo vršil v Ljubljani prvenstvena nogometna tekma med »Svobodo« in »Hermesom«. »Svoboda« organizira ob tej priliki izlet svojih pristašev z avtobusom. Vsi, ki se hočejo tega izleta udeležiti, naj se prijavijo v tajništvu »Svobode« s. Selinšku do petka 18. ure. Odhod v nedeljo 11. t. m. ob pol 6. uri zjutraj izpred Delavske zbornice. Cena 60 Din za osebo.

»Svoboda« : »Rapid« 7 : 3 (2 : 2). Kadar igra »Svoboda« prijateljske tekme z »Rapidom«, gre nekaj igralcev na igrišče s popolnoma inferiornim prepričanjem; proti »Rapidu« bomo zgubili, ker on je starejši, boljši in mu torej gre zmaga. Zato je bila tudi zadnja tekma bolj prijateljska nego prvenstvena. Kritika v drugih listih je storila »Svobodinemu« napadu to krivico, da je njega obdolžila neuspehov. Napad »Svobode« za skupno igro ni najboljše vigran, je pa dobro sestavljen. Pri prvenstvenih tekmah je navadno malo golov, napad je pa »Rapidu« nastreljal 3, tako da je bilo še 25 minut pred zaključkom 3 : 3. »Svoboda« bi bila prav tako lahko zmagala, kakor je podlegla. Levi branilec in vratar sta pa imela zopet enkrat črni dan, kakor že nekoč pri »Rapidu«. Kar se pa enajst- in šestnajst-metrovk tiče, ni po vsem popolnoma jasno, če bi jih bil vsak sodnik diktiral, obe sta se spremenili v gol v škodo »Svobode«. Za moštvo »Svobode« bo pa to šola, da je treba pri 16-metrovkah postaviti zid, ki v večini slučajev uspe. Kadar bo v »Svobodinem« moštvu v slehernem možu vzklilo prepričanje, da je treba do skrajnosti braniti vse napore, žrtve, vsa veselja in razočaranja, ki so bila potrebna, da smo se lahko dokopali v prvi razred, potem bodo tudi rezultati prvenstvenih tekem vse drugačni kot sedaj in bodo tudi tekme bolj prvenstvene kot je bila nedeljska. Več ljubezni, resnosti in spoštovanja do klubovih barv bo treba, pa vas bodo noge tudi v drugem polčasu, kadar navadno popuščate, lažje nosile nego so vas v nedeljo. Na »Svobodi« je, da naslednjo nedeljo temeljito reši svojo čast. —ak.

Razne obleke, plašče, hlače, sportne in smučarske jopiče, pletenine, perilo, klobuke, čepice, nogavice, rokavice, copate itd., iz dobrega blaga in po nizkih cenah domačega izdelka, priporoča v nakup TRGOVINA IN KROJAŠTVO pri GOGALI na JESENICAH.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.